

Kirjallisuusterapia henkilökohtaisen ja oman ammatillisen kasvun menetelmänä (15 op), Tampereen kesäyliopisto (KITE1tre9, etäkoulutus) 2/27–6/27

Etäkoulutusjaksot (pe 9–16 & la 9–16) järjestetään seuraavasti:

12.–13.2.2027

12.–13.3.

16.–17.4.

21.–22.5.

18.–19.6.

Koulutus toteutetaan etäopetuksena Tampereen kesäyliopistossa yhteistyössä Suomen Kirjallisuusterapiayhdistys ry:n kanssa.

Koulutuksen kuvaus

Kirjallisuusterapia henkilökohtaisen ja oman ammatillisen kasvun menetelmänä (15 op) -koulutus on viiden lähijakson mittainen johdatus kirjallisuusterapiaan. Ammatillinen täydennyskoulutus sisältää 10 lähi- tai verkko-opetuspäivää ja itsenäistä työskentelyä. Työmenetelmänä käytetään oman kasvun kirjaa.

Kirjallisuusterapiassa tuetaan ihmisen kasvua ja kehitystä keskustelun, lukemisen ja kirjoittamisen avulla. Kirjallisuusterapeuttiset menetelmät soveltuvat itsetuntemuksen ja henkilökohtaisen kasvun välineiksi sekä ammatillisen kasvun menetelmiksi työnohjauksessa, samoin kuin monenlaiseen asiakas- ja potilastyöhön, jossa työntekijän itsetuntemuksella ja sosiaalisilla taidoilla on merkitystä.

Kirjallisuusterapiaa käytetään minän vahvistamiseen, tunneilmaisun sekä suullisen ja kirjallisen ilmaisun kehittämiseen. Kirjallisuusterapian menetelmiä voidaan hyödyntää lasten, nuorten, aikuisten ja ikääntyneiden elämän asioiden käsittelyyn ja hyvinvoinnin tukemiseen. Kirjallisuusterapiaa voidaan käyttää mielenterveytyksessä, vanhustenhuollossa, vankila- ja päihdetyössä, seurakunnan toiminnassa, opetus- ja kasvatustyössä sekä kirjastojen ja oppilaitosten erilaisissa toimintapiireissä.

Tämä 15 opintopisteen laajuinen koulutus on kolmiportaisen kirjallisuusterapiakoulutuksen ensimmäinen osa (I). Halutessaan opiskelijat voivat hakeutua tämän kokonaisuuden suoritettuaan kirjallisuusterapiaohjaajakoulutukseen (II osa). Koulutus on Suomen Kirjallisuusterapiayhdistys ry:n hyväksymä.

Ydinsisällöt ja osaamistavoitteet

Kirjallisuusterapia on luova terapiamuoto, jossa käytetään valmista aineistoa (kirjoja, lehtiä, äänitteitä ja videoitua materiaalia) sekä itse kirjoitettua tekstiä terapeuttisessa vuorovaikutuksessa. Koulutuksessa tutustutaan myös muihin luoviin terapiaihin.

Koulutuksen jälkeen osaat kertoa perusasiat kirjallisuusterapiasta itsetuntemuksen lisääjänä ja ammatillisen kasvun menetelmänä. Osaat käyttää kirjallisuusterapeuttisia menetelmiä henkilökohtaisen ja ammatillisen kasvun tukena. Osaat soveltaa teoreettista ja kokemuksellista tietoa kirjallisuusterapeuttisista menetelmistä.

Koulutuksen jälkeen osaat:

- vertailla kirjallisuusterapian erityispiirteitä muihin luoviin terapiaihin
- kertoa esimerkkejä kirjallisuusterapian soveltamisalueista
- kuvata tärkeimpiä kirjallisuusterapeuttisia lukemis- ja kirjoittamismenetelmiä
- luetella kirjoittamisen ja lukemisen terapeuttisia, itsetuntemusta ja hyvinvointia lisääviä vaikutuksia
- selittää luovan ja terapeuttisen lukemisen ja kirjoittamisen yhtäläisyyksiä ja eroja
- tunnistaa oman terapeuttisen työskentelyn ja kirjallisuusterapian ammatillisen käytön eron
- eritellä kirjallisuusterapian menetelmien käyttömahdollisuuksia oman hyvinvoinnin ja kasvun tukena sekä omassa työssä

Suoritustapa

Koulutuksessa on viisi kahden päivän koulutusjaksoa (80 tuntia). Lisäksi opiskelija tekee koko koulutuksen ajan oman kasvun kirjaa, joka tukee opiskelijan henkilökohtaista ja ammatillista kasvua koko oppimisprosessin ajan.

Oman kasvun kirja sisältää itsenäistä työskentelyä (325 tuntia). Tämä koostuu kurssikirjallisuuteen perehtymisestä (150 tuntia) sekä koulutusjaksojen aikana opittujen kirjallisuusterapia- ja muiden luovien terapioiden tekniikoiden kokemuksellisesta harjoittelusta (175 tuntia), jonka tekemiseen ja vaiheisiin ohjataan erikseen.

Jaksot sisältävät lähi- tai verkkokoulutusta ja runsaasti menetelmällisiä harjoituksia koulutuspäivien teemoihin liittyen. Keskeinen työväline on oman kasvun kirja, joka rakentuu koulutuksen kuluessa – osin koulutuspäivien aikana, osin itsenäisesti.

Kaikille yhteinen perusoppikirja on Silja Mäen ja Terhikki Linnainmaan toimittama Omia sanoja etsimässä (Basam Books 2022). Kouluttajat valitsevat lisäksi koulutusmateriaaliksi kolme ajankohtaista kirjallisuusterapiaan liittyvää artikkelia. Opiskelijat lukevat myös omaa ammatillista tai henkilökohtaista kasvua tukevaa kirjallisuus- ja muihin luoviin terapiaihin liittyvää kirjallisuutta.

Koulutus muodostaa Suomen Kirjallisuusterapiayhdistys ry:n kirjallisuusterapian koulutuspölyn ensimmäisen osan (15 op). Halutessaan opiskelija voi hakeutua tämän kokonaisuuden suoritettuaan kirjallisuusterapiaohjaajakoulutukseen (II osa).

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty. Opiskelija osoittaa oman kasvun kirjan avulla, että hän on saavuttanut koulutuksen osaamistavoitteet. Osaamisen arviointi perustuu työskentelyyn koulutusjaksoilla, opiskelijan itsearviointiin ja oman kasvun kirjaan.

Opiskelijan osaaminen viedään Koski-tietovarantoon, mikäli opiskelija haluaa. Opiskelija antaa suostumuksen osaamisen arvioinnin kirjaamisesta Koski-tietovarantoon. Koulutuksesta saa todistuksen. Koulutuksessa hankittu osaaminen on tunnistettavissa ja tunnustettavissa myöhemmissä opinnoissa tai työelämässä.

Arviointikriteerit ovat:

- Opiskelijaa osaa osoittaa perehtyneisyytensä kirjallisuusterapian tietoperustaan
- Opiskelija osaa käyttää kirjallisuusterapian käsitteitä asiantuntevasti ja johdonmukaisesti
- Opiskelija osaa käyttää opittuja kirjallisuusterapeuttisia menetelmiä ja välineitä oman henkilökohtaisen ja ammatillisen kasvunsa tukena

Lähiopetusjaksojen aikataulu ja sisältö

1. jakso: Johdatus, Kertomukset, 12.–13.2.2027

Johdatus luovaan ja vuorovaikutukselliseen kirjallisuusterapiaan. Kertomukset ja kerronnallinen työote kirjallisuusterapiassa: minuuks, muutos, tarinat.

Miniprojekti (1/5).

Päivi Kosonen & Silja Mäki

2. jakso: Terapeuttinen lukeminen, 12.–13.3.

Näkökulmia kirjallisuusterapeuttiseen lukemistyöskentelyyn. Sadut kirjallisuusterapeuttisena välineenä. Miniprojekti (2/5).

Eevastiina Kinnunen & Silja Mäki

3. jakso, Terapeuttinen kirjoittaminen, 16.–17.4.

Reflektiivinen kirjoittaminen ja päiväkirjamenetelmät kasvussa ja työn tukena. Luova omaelämäkerrallinen kirjoittaminen. Miniprojekti (3/5).

Päivi Kosonen

4. jakso, Elämänkulun jäsennykset ja unet, 21.–22.5.

Elämänvaiheet ja elämäнкаari. Unet kirjallisuusterapiassa. Miniprojekti (4/5).

Silja Mäki & Kirsi Virkkunen

5. Lopetusjakso, Kirjallisuusterapia ja muut taideterapiat, 18.–19.6.

Taideterapian mahdollisuuksia: Oman kasvun kirjan kokoaminen.

Loppureflektiot. Miniprojekti (5/5). Koulutuksen päätös.

Kirsi Virkkunen & Päivi Kosonen

Kouluttajat

Kouluttajina toimivat kirjallisuusterapiaan, sekä kasvu- ja ryhmätyöskentelyyn perehtyneet asiantuntijat, joilla on pitkäaikainen kokemus lukemisen ja kirjoittamisen käyttämisestä terapeutteihin, kuntouttaviin ja ennaltaehkäiseviin tarkoituksiin.

Dosentti, kirjallisuusterapeutti *Päivi Kosonen*, koulutuksen johtaja

FM, psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti *Silja Mäki*

FM, väitöskirjatutkija, kirjallisuusterapiaohjaaja *Eevastiina Kinnunen*

Työnohjaaja STOr, ryhmätaideterapeutti, kirjallisuusterapiaohjaaja, Luova Uniohjaaja

Kirsi Virkkunen

Kirjallisuusterapian koulutuspolku (yhteensä 95 op)

Tämä 15 opintopisteen laajuinen koulutus on kolmivaiheisen kirjallisuusterapiakoulutuksen ensimmäinen osa.

Halutessaan opiskelijat voivat hakeutua II-vaiheen koulutukseen.

Suomen Kirjallisuusterapiayhdistys ry

1. Kirjallisuusterapia henkilökohtaisen ja oman ammatillisen kasvun menetelmänä, Johdatus kirjallisuusterapiaan (15 op, ½ vuotta)
2. Kirjallisuusterapiaohjaajakoulutus (35 op, 1 vuosi)
3. Kirjallisuusterapeuttikoulutus (45 op, 1,5 vuotta)